

Öğretmen Adaylarının Akademik Çalışmalara Yönelik Algıları

Enes SUBAŞI¹

Makale Bilgisi

Özet

Alınma Tarihi
29.02.2020

Kabul Tarihi
04.06.2020

Yayınlanma Tarihi
30.06.2020

Araştırmanın amacı; farklı programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik çalışmalara yönelik algılarını belirlemektir. Nitel araştırma yöntemine uygun olarak hazırlanan çalışmada olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler, okul öncesi, sınıf, fen bilgisi, Türkçe ve PDR programlarındaki 19'u 2. sınıf, 20'si 3. sınıf 20'si 4.sınıf olan toplam 59 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarına beş açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Veriler, nitel veri analizlerinden olan içerik analizine göre analiz edilmiş ve öğretmen adaylarının görüşleri çeşitli temalar altında toplanmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının akademik çalışmalar hakkında bilgi sahibi oldukları ve araştırmanın ilerleme göstermesi için katılımın önemi hususunda farkındalık sahibi oldukları görülmüştür. Öğretmen adayları ayrıca akademik çalışmaların eğitime fayda sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının bunların yanında akademik çalışmaların verimli olması için sorulan soruların açık, net ve kısa olması, teknolojiden faydalanılması, geçmiş çalışmaların incelenmesi, araştırmanın iyi planlanması, anket yerine görüşme yapılması, katılımcı grubunun iyi seçilmesi, derinlemesine araştırma yapılması ve araştırma konusunun iyi seçilmesi yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Çalışmalar, Öğretmen Adayı, Algı

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
enessubasi33@gmail.com ORCID ID: 0000-0001-6882-1735

Teacher Candidates' Perceptions Regarding Academic Research

Article Info

Abstract

Received
29.02.2020

Accepted
04.06.2020

Published Online
30.06.2020

This research aims determine how prospective teachers from different departments perceive academic studies. This research was prepared properly to Quolitative Research Method under the light of Phenomenological approach. The participant group of the study comprises fifty nine prospective teachers who study in a public university's Faculty of Education in 2019-2020 term and who study in different grades and different departments such as Social Sciences Teaching, Early Childhood Education, Classroom Teaching, Science Teaching, Turkish Teaching and Psychological Counseling and Guidance. A semi-structured interview form which consists of five open ended questions were implemented to the prospective teachers. The specifications were analyzed according to content analysis which consists of qualitative analyses and comments of the prospective teachers were collected under various themes. In the research, it has been seen that the prospective teachers have knowledge about academic study and they have awareness about importance of academic participation for making progress in the research. Also, prospective teachers stated that the academic studies benefit education. Also, it has been extrapolated that the participants express opinions about academic studies and they indicate that to be productive in the academic studies, the searchers should ask short and clear questions, utilize technology, analyze the past studies, make a good planning for research, make interview instead of questionnaire and choose the participant group carefully.

Keywords: Academic Studies, Prospective Teacher, Perception

GİRİŞ

Eğitimin temel hedeflerinden biri araştırmacı tutum ve davranışlara sahip olan bireyleri yetiştirerek topluma kazandırmaktır (Saracaloğlu, 2008). Yakın zamanda araştırma niteliklerini geliştirmek ve araştırma bilinci kazandırmak açısından önemli adımlar atılmış, araştırma yöntemleri hakkında yayınlar çoğalmış ve araştırmaya ilişkin lisans ve lisansüstü düzeyde dersler eğitimdeki yerini almıştır. İlerlemeci akımla birlikte genç nesillere araştırma-inceleme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini kazandırmakla görevli öğretmenlerimizin her şeyden önce bu beceri ve yeterliliklere kendilerinin sahip olması ve akademik çalışmalara önem vermesi eğitimin hedefine ulaşması açısından büyük önem arz etmektedir (Işıksoluğu, 1994).

Akademik çalışmalardan bahsedildiği zaman genel olarak bilimsel bir çerçevede ele alınmış farklı bakış açıları ve düşünceler içeren topluma ve ülkeye katkı sağlayacak özgün çalışmalar akla gelir. Bu akademik çalışmaların başlıcaları tez, bildiri, makale ve poster olarak karşımıza çıkmaktadır (Karaarslan, 2011). Aynı zamanda akademik çalışmalar kullandığı usul ve yöntem olarak diğer yazın türlerinden çok farklı özelliklere sahip olmakla birlikte kendine has bir süreç sonucunda meydana gelmektedir. Akademik çalışmalarda araştırma yapma görevini ise temel kurulma amaçlarından biri bilimsel araştırma yapma olan üniversitelerdeki akademisyenler ve lisansüstü öğrencileri üstlenmektedir (Güney, 2011, s.283-285). Yapılan akademik çalışmaların amaçları arasında araştırma yapılan alanlara bilgi birikimi sağlayıp bu bilgi birikimini farklı araştırmacıların da faydalanmasına olanak tanıyarak gelecek nesillere aktarmaktır (Olkun, 2005).

Akademik çalışmalar içerisinde tez, yazarı tarafından belirlenen bir konu veya problem durumuyla ilgili bilim dünyasına bir yenilik getirme ve yeni özgün yorumlamalarda bulunmanın ön planda tutulduğu çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı sıklıkla yüksek lisans ve doktora aşamasında yapılan çalışmalar bütünüdür (Day, 1996). Makale, alanında uzman kişilerce yazılan, herhangi bir konuda bilgi vermek amacıyla, bir görüşü desteklemek, bir savı öne sürüp bunu kanıtlamak olan ve bir gazete ya da dergide yayımlanan çalışmadır. Bildiri, dinleyicilere sunulan aynı zamanda basımı yapıp internet üzerinden erişime açılan akademik çalışmadır. Poster, konferanslarda sözlü olarak sunulmayan ama duvara poster olarak asılan ve ilgilenenlere bizzat anlatılan çalışmalardır (Karaarslan, 2011).

Akademik çalışmalara yönelik algılar incelerken çalışmalarda verilerin nasıl toplandığı büyük önem arz etmektedir. Yapılan araştırmalarda veriler farklı kaynaklardan çeşitli yollarla sağlanır. Bu yol ve kaynakların seçimlerinde elde edilen verilerin özelliği, araştırmacının olanakları ve kaynağın durumuna göre değişkenlik göstermekle birlikte verilerin çoğu veri toplama teknikleriyle elde edilir (Kaptan, 1982; akt. Balcı, 2001). Bütün tekniklerin kendine özgü olumlu ve olumsuz yanlarının olması araştırmalarda farkı tekniklerin öğrenilmesi ve kullanılmasını verim almak açısından zorunlu hale getirmiştir (Türnüklü, 2000). En yaygın veri toplama teknikleri arasında anket, görüşme ve gözlem gösterilebilir. Bunlar arasında sosyal bilimlerde en sık kullanılan teknik ankettir. Anket, günümüzde akademik araştırmalarda sıklıkla başvuru cevaplayıcıların ne hissettiği, neler düşündüğü, tutumları, algıları, görüşleri ve kişilik özelliklerine ilişkin bilgi toplanmasında kullanılan kendi içinde farklı türleri barındıran veri toplama aracıdır. (Altunışık, 2008). Görüşme, nitel araştırmada çok sık başvuru yüz yüze etkileşimli bir şekilde gerçekleştirilen açık uçlu soruların sorulduğu ve ayrıntılı cevapların verildiği karşındaki kişinin duygu, düşünce, bilgi, tecrübe ve

gözlemlerinin alındığı veri toplama tekniğidir (Tekin, 2006).Gözlem, bireylerin veya grupların doğal, yapılandırılmamış bir ortamda hal, hareket ve davranışları hakkında doğrudan bilgi alınması, verilerin analiz edilmesi ve kaydedilmesidir (NSF, 2002).

Araştırmacıların farklı tekniklerle veri toplama işlemini gerçekleştirirken tekniği ne derece doğru kullandığı katılımcıların akademik çalışmalara ilişkin algılarına olumlu veya olumsuz etki eder. Bu açıdan araştırmacıların teknikleri kullanırken bazı önemli kurallara uyması gerekir. Anket tekniğini uygularken en sık kullanılan yöntem yüz yüze uygulama olurken bunun yanında bilgisayarla uygulama, telefonla uygulama ve posta ile uygulama çeşitleri mevcuttur. Anket hazırlanırken sorunlarla karşılaşma oranını azaltmak için bazı önemli kurallar vardır. Sorular hazırlanırken verim almak için aşağıdaki maddelere dikkat edilmelidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008, s.137-140):

- Kafa karıştırıcı, kişisel yoruma açık sorulardan kaçınılması
- Soruların tek bir hedefe hizmet etmesi
- Anket sorularının kısa ve öz tutulması
- Cevap kategorilerini mantıksal bir düzen içerisinde verilmesi
- Sorularda basit ve farklı anlamı olmayan kelimeler kullanılması
- Açık uçlu sorulardan ve sorularda birden çok cevap içeren soru sözcüklerinden kaçınılması
- Soruların cevaplayıcıyı yönlendirmeyecek şekilde hazırlanması.

Görüşmeler yapılırken etkili ve verimli olmak açısından soruların hazırlanması büyük önem arz etmektedir. Nitelikli sorular hazırlanırken dikkate alınması gerekenleri; soruların sohbet havası içinde olması, soruların yansız ve empatik olması, soruları sorarken akışa göre değişiklikler yapılması, geri bildirimli ve teşvik edici sorular olması, son olarak da görüşme sürecinin araştırmacı tarafından kontrol edilmesi şeklinde sıralayabiliriz (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.72).Gözlemin belirli bir mekanda veya kurumlarda var olan tutum ve eylemleri ayrıntılı olarak araştırmak için tercih edilen bir veri toplama tekniği olması geçerlik, güvenirlik ve bazı etik ilkelere uyulmasını zorunlu kılmıştır. Gözlemin avantajları arasında doğal çevrenin yakalanabilmesi, uzun bir süre gözlem olanağı ve sözel olmayan davranışlara ilişkin veri toplamak şeklinde sıralayabiliriz. Bunun yanında kontrolün elinde olmaması, küçük örneklem kullanılması, nicelleştirme sıkıntısı ve giriş zorluğu gibi dezavantajları bulunmaktadır (Balcı, 2001, s.141).

Akademik çalışmalar insanlığın çağdaş medeniyetler seviyesine yükselmesi için geçmişten günümüze kadar var olan problemler veya merak edilen konuların bilimsel yöntemlerle araştırılıp yeni bilgilerin üretilmesiyle dünyamıza hizmet etmiştir. Toplumlarda insanları yetiştirme görevini üstlenen öğretmenlerimizin akademik çalışmalar hakkındaki düşünceleri gelişim göstermemiz açısından büyük önem arz etmektedir. Alan yazında geleceğin öğretmeni olacak öğretmen adaylarının akademik çalışmalara yönelik algılarını araştıran bilimsel bir çalışma yok denecek kadar azdır. Bu açıdan araştırmamızın temel amacı farklı programlarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının akademik çalışmalara yönelik algılarını anlamaya çalışmaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden, olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni bildiğimiz ancak kapsamlı bir bilgiye sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular dünyadaki olaylar, tecrübeler, algılar, eğilimler, terimler ve durumlara benzer şekillerde bireyin karşısına çıkabilmektedir. İnsana tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda tam manasını anlayamadığımız olguları incelemeyi amaçlayan araştırmalar için olgubilim uygun bir araştırma zemini oluşturur. Bu araştırmalarda sıklıkla bir olguya dair subjektif algıların ortaya çıkarılması ve bununla birlikte yorumlanması hedeflenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.72). Çalışmada da farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının akademik çalışmalara yönelik algıları detaylı bir şekilde betimlenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan toplam 59 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada kolay ulaşılabılır uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan katılımcılara ait bazı kişisel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarına ilişkin kişisel bilgiler

	Değişkenler	N
Cinsiyet	Erkek	20
	Kadın	39
Sınıf düzeyi	2	19
	3	20
	4	20
Başarı durumu	4,00-3,50	9
	3,50-3,00	28
	3,00-2,50	22
Program	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	11
	Okul Öncesi Öğretmenliği	10
	Sınıf Öğretmenliği	10
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	10
	PDR Öğretmenliği	10
	Türkçe Öğretmenliği	8

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri 2019-2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde çalışma grubundaki öğretmen adayları ile görüşme yapılarak toplanmıştır. Araştırmacı tarafından bilimsel araştırmaya uygun bir şekilde geliştirilen, 5 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uzmanlar ve akran görüşleri alındıktan sonra netleştirilmiştir. Bu ölçme aracı doğrultusunda öğretmen adayları ile öğrenim gördükleri fakülte içerisinde uygun bir mekânda, öğretmen adaylarının uygun olduğu gün ve saatte yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde öğretmen adaylarının ses kaydı alınmasını istememelerinden dolayı raportör kullanılmıştır.

Araştırmacıya eşlik eden başka bir araştırmacı, öğretmen adaylarının cevaplarını not almıştır. Daha sonra bu notlar bilgisayar ortamında yazılarak düzenlenmiş ve ilgili öğretmen adayına gösterilmiştir. Öğretmen adayı tarafından söyledikleri kabul edilen görüşler çalışmada veri olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nitel bir çalışma olması ve veri toplama aracının açık uçlu sorulardan oluşması nedeniyle, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Fenomenoloji deseni veri analizinde kendine özgü bir içerik analizi gerektirmektedir. Bu sebeple veri analizinde “olgu ile ilgili yaşantıların ve anlamların ortaya çıkarılması”, “verinin kavramsallaştırılması”, “olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması” çabası yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.75). Ayrıca verilerin analizine uygun olarak öğretmen adaylarının cevaplarını belirtmek ve bu cevapları doğrudan alıntılarla ifade edebilmek amacıyla, öğretmen adayları (ÖA1, ÖA2...) şeklinde kodlanmıştır.

BULGULAR

1.Öğretmen adaylarının akademik çalışmalar hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını anlamaya yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 2. Öğretmen Adayların akademik çalışmalar hakkındaki görüşleri

Tema	Akademik çalışmaların ifadesi	f
Araştırma	Bilimsel araştırma	13
	Tez, makale vb.	9
	Derinlemesine araştırma	8
	Yol gösterici	8
	Literatüre katkı	5
	Bilgilendirici	4
	Doğru bilgiye erişim	3
	Uzmanlaşma	2
	Açıklayıcı	2
	Özveri ve disiplin	2
	Sinama	2
	Güncel ve yeni bilgi	2
	Diğer (Sebep sonuç ilişkisi kurma, birikim, bilimsel bilgilerde ön hazırlık, nitel ve nicel sonuç, ders çıkarma, önemli araştırma)	1
Toplam	66	
Çeşitli Faydalar	Topluma faydası	11
	Yol gösterici	8
	Eğitime faydası	5
	Literatüre katkısı	5
	Alana katkısı	5
	Bilgilendirici	4

	Alanda uzmanlaşma	3
	Farklı fikirler vermesi	2
	Diğer (Hayatı kolaylaştırma, iyi vatandaş yetiştirme, güncel yeni bilgi, öğrencilerle etkili iletişim, bilimsel bilgide ön hazırlık)	1
	Toplam	48
Gelişim	Kişisel Gelişim	12
	İlerleme	6
	Toplumun Gelişimi	3
	Modernleşme	1
	Toplam	22

Tablo 2 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının akademik çalışmalar hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını anlamaya yönelik görüşleri ile ilgili bulgular değerlendirildiği zaman adayların ifadelerinin “araştırma, çeşitli faydalar ve gelişim” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Araştırma teması altında yer alan ifadelerden en yüksek frekansa “bilimsel araştırma (13)”, çeşitli faydalar teması altında en yüksek frekansa “topluma faydası (11)” ve gelişim teması altında en yüksek frekansa “Kişisel gelişim (12)” ifadeleri sahip olmuştur. Genel olarak değerlendirildiğinde adaylar, akademik çalışmaların topluma çeşitli faydalarının olduğu, bireyin kişisel gelişimini gerçekleştirmede önemli bir yere sahip olduğu ve bilimsel anlamda yapılan araştırmalara önemli katkı sağladığı yönünde görüşlere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Çalışmaya katılan bazı öğretmen adaylarının cevapları ise şu şekildedir:

“Akademik çalışmalar farklı bilim dallarında oluşturulan hipotezlerin bilimsel araştırma yöntemleri kullanılarak uygun örneklem oluşturulup sınaması ve makalede yayınlanmasıdır.” (ÖA2)

“Araştırmacıların çalışmak üzere belirli konular hakkında anket, görüşme tarzı formlardan yardım alınarak konu hakkında bilgi toplama.” (ÖA6)

“İlgilenen alandaki bir konuya açıklık getirmek, araştırmak ve eklemeler yapmak üzere yapılan çalışmalardır.” (ÖA8)

“Akademik çalışma belli bir alanda uzmanlaşmış kişilerin yaptığı, yürüttüğü çalışmalardır.” (ÖA14)

“Çalışma yapılan alan için daha fazla veri toplamamızı sağlar. Alanda daha derinlemesine bilgi edinilmesine katkıda bulunup ufukumuzu genişletir.” (ÖA33)

“Disiplinli ve özverili çalışmalar sonucunda doğru ve gerçekçi bilgilere ulaşmak için yapılan faydalı çalışmalardır. Eğitime büyük faydası dokunur.” (ÖA39).

2. Öğretmen adaylarının akademik çalışmalarda veri toplamak için kullanılan ölçme araçlarındaki katılım durumlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 3. Öğretmen adaylarının veri toplamak için kullanılan ölçme araçlarına katılım durumları

Katılım durumları	f
Evet	56
Hayır	3

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmen adaylarının akademik araştırmalarda veri toplamak için kullanılan ölçme araçlarına katılım sağlama durumlarına yönelik görüşleri değerlendirildiği zaman 56 öğretmen adayı veri toplamak için kullanılan ölçme araçlarına katılım sağladığını ifade ederken, 3 öğretmen adayı akademik çalışmalar için kullanılan ölçme aracına katılım göstermediğini ifade etmiştir. Genel olarak bakıldığında bu durum adayların akademik araştırmalarda veri toplamak için kullanılan ölçme araçlarına katılım gösterdikleri şeklinde yorumlamak mümkündür.

3.a. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalılık durumlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 4. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalılık durumlarına yönelik görüşleri

Fayda durumu	f
Evet	53
Hayır	7

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının akademik araştırmaların eğitime faydalılık durumlarına yönelik görüşleri değerlendirildiğinde 53 öğretmen adayı akademik çalışmaların eğitime fayda sağladığını ifade ederken, 7 öğretmen adayı akademik çalışmaların eğitime fayda sağlamadığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçtan yola çıkarak akademik çalışmaların eğitimin gelişimini doğrudan etkileyip eğitimi şekillendirdiği şeklinde yorumlamak mümkündür. Aynı zamanda öğrencilerin vermiş olduğu cevaplarla eğitimin gelişimi için akademik çalışmaların yapılması gerektiği sonucuna da ulaşılmıştır.

3.b. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalarının sebeplerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 5. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalarının sebeplerine yönelik görüşleri

Tema	Fayda durumunun sebepleri	f
Eğitim	Eğitimin gelişimine katkı sağlaması	12
	Eğitimi şekillendirmesi	10
	Eğitimi yönlendirmesi	6
	Eğitim literatürüne katkı	6
	Eğitimi güncellemesi	4
	Eğitimdeki eksikliklerin fark edilmesi	2
Toplam		40

Araştırma	Yeni bilgilerin ortaya çıkması	4
	Alanda kapsamlı araştırma	2
	Toplam	6
Diğerleri	Topluma faydalı olunması	7
	Farkındalık kazandırması	2
	Kişisel gelişim	1
	Toplam	10

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalarının sebeplerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgularda adayların ifadelerinin “eğitim, araştırma ve diğerleri” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Eğitim teması altında yer alan ifadelerden en yüksek frekansa “eğitimin gelişimine katkı sağlaması (12)”, araştırma teması altında en yüksek frekansa “yeni bilgilerin ortaya çıkması (6)” ve diğerleri teması altında en yüksek frekansa “topluma faydalı olunması (7)” ifadeleri yer almıştır. Genel olarak incelendiğinde adaylar, akademik çalışmaların eğitimin gelişimine katkı sağlaması, eğitimi şekillendirmesi ve eğitim faaliyetlerinin güncellenmesine katkısının olduğunu aynı zamanda toplumun gelişmesine de fayda sağladığı yönünde görüşlere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Çalışmaya katılan bazı öğretmen adaylarının cevapları ise şu şekildedir:

“Eğitim alanında birçok araştırma yapılıyor ve bu araştırmalar sonucunda yeni eğitim anlayışı ve yöntemleri şekilleniyor.” (ÖA1)

“Çalışma yapılan alanda genel bir sonuç elde edilir. Bu da eğitimin nasıl, hangi konularda çalışabileceğine katkı sağlayabilir. (ÖA5)

“Yapılan çalışmalar eğitim sistemimizi anlamamıza ve daha faydalı bir şekilde yardımcı olmamıza olanak sağlıyor.” (ÖA13)

“Akademik çalışmalar sayesinde var olan bilgiler güncellenmekte ve yeni bilgiler ortaya çıkmaktadır.” (ÖA19)

“Eğitim bilimleri açısından hem öğretmenin kendini güncellemesi hem de öğrencilerine bu şekilde aktarım yapabilmesi ve öğrencilerin sorunlarına karşı farklı bir bakış açısı oluşturmaları açısından önemlidir.” (ÖA22)

“Eğitimde eksik olduğumuz alanları görüp oradaki eksikliklerimizi gidermemizi sağlar.” (ÖA41)

4.a. Öğretmen adaylarının akademik bir çalışma yapma durumlarına ilişkin bulgular

Tablo 6. Öğretmen adaylarının akademik çalışma yapma durumları

Çalışma yapma durumları	f
Evet	20
Hayır	39

Tablo 6 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmen adaylarının akademik bir çalışma yapma durumlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Görüşler değerlendirildiğinde 20 öğretmen adayı daha önce akademik bir çalışma yaptığını ifade ederken 39 öğretmen adayı ise daha önce akademik bir çalışma yapmadığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan hareketle öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun akademik çalışma yapmadığı şeklinde yorumlamak mümkündür.

4.b. Öğretmen adaylarının akademik çalışma esnasında karşılaştığı sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 7. Öğretmen adaylarının akademik çalışma esnasında karşılaştığı sorunlara yönelik görüşleri

Tema	Karşılaşılan Sorunlar	f
Zaman sorunu	Katılımcıların zaman ayırmak istememesi	6
	Çalışmanın uzun zaman alması	3
Çalışmaya olan inanç	Çalışmanın ciddiyle yürütülmemesi	6
	Katılımcıların gerçekçi cevaplar vermemesi	3
Çalışma grubu sorunu	Katılımcılara ulaşma sorunu	2
	Uygun örneklem seçimi	2
Diğer sorunlar	İntihale düşme	2
	Kaynak yetersizliği	2
	Veri toplama sorunu	1
Toplam		27

Öğretmen adaylarının akademik çalışma esnasında karşılaştığı sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman adayların bir kısmının birden fazla cevap verdiği ve bu cevaplarının “zaman sorunu, çalışmaya olan inanç, çalışma grubu sorunu ve diğer sorunlar” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Zaman sorunu teması altında yer alan ifadelerden en yüksek frekansa “katılımcıların zaman ayırmak istememesi (6)”, çalışmaya olan inanç teması altında en yüksek frekansa “Çalışmanın ciddiyle yürütülmemesi (6)” çalışma grubu sorunu teması altında en yüksek frekansa “katılımcılara ulaşma sorunu (2)” ve diğer sorunlar teması altında en yüksek frekansa “intihale düşme (2)” ifadeleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulardan hareketle çalışmaya katılan adayların, akademik çalışma esnasında karşılaştığı en önemli sorunların başında çalışma için zamanlarının olmaması ve çalışmanın ciddiyle yürütülmemesi yönünde görüşlere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Çalışmaya katılan bazı öğretmen adaylarının cevapları ise şu şekildedir:

“Araştırma yaptığım sırada çalıştığım konu ile ilgili yeteri kadar kaynak bulamamak.”
(ÖA43)

"Bir çalışma yaptım. En önemli sorun katılımcıların sorulara ortalama bir cevap vermesi ve olumsuz durumları olumlu gibi yansıtmalarıdır." (ÖA32)

"Uygun örneklem seçme konusunda ve örnekleme ulaşmak konusunda güçlükler yaşadım." (ÖA2)

"Anketin uzun olmasından dolayı anketin sonlarına doğru rastgele doldurulması ve sonucu etkilemesi." (ÖA1)

"Araştırma yaptığımız kişilerin ilgisiz kalması ve gereken değer verilmemesidir." (ÖA15)

"Öğretmen adaylarının anket yapmak istememesi ve bundan dolayı yeterli sayıya ulaşamamam." (ÖA38)

5. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların verimliliğinin arttırılmasına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 8. Öğretmen adaylarının akademik çalışmaların verimliliğinin arttırılmasına yönelik görüşleri

Tema	Verimliliğin artması için sunulan öneriler	f
Araştırma öncesi	Sorulan soruların açık, net ve kısa olması	14
	Geçmiş çalışmaların incelenmesi	6
	Teknolojiden faydalanılması	6
	Bütün kesimlere hitap edilmesi	6
	Araştırmanın iyi planlanması	6
	Derinlemesine araştırma yapılması	4
	Anket yerine görüşme yapılması	3
	Alanda uzman kişilerden yardım istenmesi	2
	Diğer (Problem durumunun iyi seçilmesi, araştırmacılar iş birliği yapmalı, başarılı yabancı kaynaklar örnek alınmalı)	1
Toplam	50	
Araştırma sonrası	Araştırmanın ciddiyetle yürütülmesi	5
	Araştırmacılara verilen desteğin arttırılması	5
	Araştırma sonucu hakkında geri dönüt verilmesi	3
	Diğer (Çalışmaların farklı alanlarda sunulması (Sosyal medya, gazete vb.), üniversitede makale okuma bilinci kazandırılması, araştırmaların teşvik edilmesi)	1
	Toplam	14
Konu	Araştırma konusunun iyi seçilmesi	6
	Topluma faydalı konular seçilmesi	5
	Dikkat çekici konular seçilmesi	4
	Farklı araştırma konularının seçilmesi	3
	Araştırmada güncel konuların seçilmesi	1
	Toplam	19

Çalışma grubu	Katılımcı grubunun iyi seçilmesi	12
	Katılımcılara araştırma öncesinde ön bilgi verilmesi	10
	Objektif görüş alınması	1
	Toplam	23

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının akademik çalışmaların verimliliğinin artırılmasına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman adayların ifadelerinin “araştırma öncesi, araştırma sonrası, konu ve çalışma grubu” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Araştırma öncesi teması altında yer alan ifadelerden en yüksek frekansa “sorulan soruların açık, net ve kısa olması (14)”, araştırma sonrası teması altında en yüksek frekansa “araştırmanın ciddiyetle yürütülmesi (5)” konu teması altında en yüksek frekansa “araştırma konusunun iyi seçilmesi (6)” ve çalışma grubu teması altında en yüksek frekansa “katılımcı grubunun iyi seçilmesi (12)” ifadeleri yer almıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde adayların vermiş oldukları cevaplar sonucunda, akademik çalışmaların verimliliğinin artırılmasına yönelik araştırma konularının iyi seçilmesi, araştırma öncesinde ve sonrasında çalışma hakkında planlama yapılması, çalışmaların akademik ciddiyetle yürütülmesi ve son olarak çalışma grubunun iyi seçilmesi yönünde görüşlere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Çalışmaya katılan bazı öğretmen adaylarının cevapları ise şu şekildedir:

“Çalışmalar yapılırken alanda uzmanlaşmış kişilerden yardım alınarak çalışmanın daha doğru bir şekilde uygulanması faydalı olur.” (ÖA12)

“Çalışmalar araştırma yapılan konuyla ilgili istekli kişilerle yapılmalıdır. Araştırma yapılan konu her yönüyle incelenmelidir.” (ÖA26)

“Teknolojiden yararlanılmalıdır. Elektronik ortamda formlar oluşturulup dikkat çekecek şekilde hazırlanırsa çok büyük kesime hitap eder. Bu da çalışmanın sonucunu olumlu etkiler.” (ÖA42)

“Sorunlar tespit edilip ona göre çözümler uygulanmalıdır. Araştırma yapılan konu herkese hitap etmelidir. Sorular açık ve net olmalıdır.” (ÖA46)

“Daha önce yapılan akademik çalışmalar incelenip ona göre bir yol haritası çizilmelidir. Toplumun ihtiyacı olan konularda araştırma yapılması daha mantıklı olacaktır.” (ÖA57)

“Çalışmaların daha verimli olması için daha bilinçli ve konuyla alakalı kitlelerle yapılmalıdır. Konu derinlemesine incelenmelidir. Teknolojiden yararlanıp dikkat çekici şekilde hazırlanmalıdır.” (ÖA58)

SONUÇ ve TARTIŞMA

Öğretmen adaylarının akademik çalışmalara yönelik algılarını ortaya koymayı hedefleyen bu araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmaların bireye, topluma ve eğitime sağladığı katkı ve önemi hususunu tam olarak anladıkları şeklinde yorumlamak mümkündür.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmaların ne anlam ifade ettiğine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde ise adayların ifadelerinin “araştırma, çeşitli faydalar ve gelişim” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Bu temalarda “bilimsel araştırma, tez, makale, yol göstericilik, uzmanlaşma, hayatı kolaylaştırma, kişisel gelişim, ilerleme, modernleşme, güncel ve yeni bilgi” ifadelerinin sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu sonucu adayların akademik çalışmaların önemini farkında olduğu şeklinde söylemek mümkündür. Akademik çalışmaların önemini Olkun (2005) çalışmasında alandaki sorunların çözümüne bilimsel yöntemlerle katkı sağlama, bilme ihtiyacını giderme ve gelecek kuşaklara bilgi birikiminin aktarma şeklinde vurgulamıştır.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmalarda uygulanan formlara (anket, görüşme vs.) katılım durumlarına bakıldığında ise adayların büyük kısmının katılım gösterdiği (56) ve çok az kişinin (3) katılım göstermediği görülmüştür. Adayların akademik çalışmalardaki araştırmaların ilerleme göstermesinin katılım durumuyla paralel olarak ilerlediğinin bilincinde olduğu görülmektedir.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmaların eğitime faydalarına yönelik durumlarına bakıldığında ise adayların çok büyük kısmının fayda sağladığı (53), küçük bir kesimin ise fayda sağlamadığı görüşüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Fayda durumunun sebeplerine ilişkin ifadelerin eğitim, araştırma ve diğerleri temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Akademik çalışmaların eğitimin gelişimine katkı sağlaması, eğitimi şekillendirmesi ve eğitim faaliyetlerinin güncellenmesine katkısının olduğunu ayrıca toplumun gelişmesine de fayda sağladığı yönündeki görüşlere sıklıkla rastlanmıştır. Bu sonucu akademik çalışmaların ve eğitimin sıkı bir ilişki içinde olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Çalışmaya paralel olarak Saracaloğlu (2008) çalışmasında bilimsel çalışmalar ve eğitimin birbirini tamamlayan bir bütün olduğuna vurgu yapmıştır.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışma yapma durumlarına bakıldığında ise adayların bir kısmının (20) lisans dönemi boyunca çalışma yaptığı adayların çoğunluğunun (39) ise çalışma yapmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bilgiye ulaşmada öğrencilere yol göstermeleri, alanında olan gelişmeleri takip etmeleri ve bilimsel araştırma yeterliliklerine sahip olmaları beklentiler arasındadır (Polat, 2014). Bu sonuç geleceğimizin teminatı olan yol gösteci öğretmenlerimizden beklenen yeterlilikleri altında olduğuna işaret etmektedir. Çalışma yapan adayların çalışma esnasında karşılaştığı sorunlar incelendiğinde ise “katılımcıların zaman ayırmak istememesi, katılımcılara ulaşma sorunu, kaynak yetersizliği, çalışmanın ciddiyetle yürütülmemesi ve intihale düşme” ifadelerinin sıklıkla söylendiği görülmüştür.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmaların verimliliğinin artırılmasına yönelik görüşleri incelendiğinde ise adayların ifadelerinin “araştırma öncesi, araştırma sonrası, konu ve çalışma grubu” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Bu temalarda adayların “sorulan soruların açık, net ve kısa olması, teknolojiden faydalanılması, geçmiş çalışmaların incelenmesi, araştırmanın iyi planlanması, anket yerine görüşme yapılması, katılımcı grubunun iyi seçilmesi, derinlemesine araştırma yapılması, araştırma konusunun iyi seçilmesi ve özellikle topluma faydalı konular seçilmesi” ifadelerinin sıklıkla söylendiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik çalışmalar hakkında bilgi sahibi oldukları ve araştırmanın ilerleme göstermesi için katılımın önemi hususunda farkındalık sahibi oldukları görülmüştür. Ancak

adayların akademik çalışmaların öneminin bilincinde olmasına rağmen lisans dönemi boyunca yeteri kadar akademik çalışma yapmadığı görülmektedir. Bu sonuç adayların MEB (2017) öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine ulaşmada yetersiz olduklarını göstermektedir. Genel yeterlilikler incelendiğinde öğretmenlerden sürekli gelişime açık, bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşan, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmelerinin istendiği görülmektedir (MEB, 2017). Ayrıca akademik çalışmalar esnasında karşılaşılan sorunların başında “katılımcıların zaman ayırmak istememesi, çalışmanın uzun zaman alması” görülmektedir ki bu durum Aydın ve Yener (2012) tarafından da benzer şekilde ifade edilmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir:

- Akademik çalışmalar (tez, makale vb.) esnasında uygulanan veri toplama araçlarındaki soruların açık, net ve kısa olmasına özen gösterilebilir.
- Akademik çalışmalarda karşılıklı etkileşimin araştırmacıya yapılan araştırmalarda kontrolü arttırma, zaman, maliyet vb. faydalar sağlayacağından veri toplarken görüşme yapılabilir.
- Araştırma sonucu hakkında araştırmaya katılan katılımcılara ne gibi sonuçların ortaya çıktığına ilişkin geri dönüt verilebilir.
- Araştırmacılar konu seçiminde bulunurken dikkat çekici ve özellikle topluma faydalı konular seçilebilir.
- Araştırmaların daha geniş kesimlere ulaşması açısından teknolojiyen faydalanılabilir.
- Konusu insan olan çalışmalarda elde edilen bilgilerin sürekli değişkenlik gösterebileceği göz önünde tutularak bu tarz çalışmalar tekrarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R. (2008). Anketlerde veri kalitesinin iyileştirilmesi için öntest (pilot test) yöntemleri. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2, 1-17.
- Aydın, F., ve Yener, D. (2012). Öğretmen adaylarının anket uygulamalarına yönelik görüşleri: katılımcılar ne kadar güvenilir? X. *Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*. Niğde: Niğde Üniversitesi.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Day, R. (1996). *Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayımlanır?* (G. A. Altay, Çev.) Ankara: TÜBİTAK Yayınları.
- Güney, N. (2011). Akademik yayın dünyasına pratik bir bakış. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 283-285.
- Işıksoluğu, M. K. (1994). Tezler ve Danışmanlık. *Eğitim ve Bilim*, 18(94), 57-62.

- Karaarslan, E. (2011) Enisden Hayata Dair. 02 05, 2020 tarihinde <https://enisden.wordpress.com/2011/11/14/akademik-yayin-bildiri-ve-makale-nedir-arasindaki-farklar/> adresinden alındı.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri. 04 13, 2020 tarihinde <https://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlilikleri/icerik/39> adresinden alındı.
- NSF. (2002). Overview Of Quantitative And Qualitative Data Collection Methods. The 2002 User-Friendly Handbook for Project Evaluation (s. 43-62).
- Olkun, S. (2005). Akademik yayın süreci ve bazı saptamalar. Pamukkale Üniversitesi'nce düzenlenen 14. Eğitim Bilimleri Kongresi. Denizli.
- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 179-208.
- Tekin, H. H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(13), 101-116.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.